

Načo sú nám tradície?

Načo vlastne pestujeme vianočné tradície? Vedeťme uponáhľaný a únavný život, koledy nám v nákupných centrách bičujú hlavy takmer od konca septembra. Keď prídu Vianoce, už o nich nechceme ani počuť...

Psychologička Mgr. Elena Beutelhauserová potvrdzuje, že bod zlomu prichádza pre väčšinu ľudí vo chvíli, keď sa stanú rodičmi. A napriek tomu, že chcú deťom predosť celú krásu tradičných sviatkov, pochybnosti, či už aj ony nie sú z toho všetkého unavené, zostávajú. „Deti z Vianoc vnímajú len krásno. Vôbec si neuvedomujú, že rodičia sú znechutení z komercializácie, ktorá nás v posledných rokoch zaplavila,“ povzbudzuje špecialistka.

Najdôležitejšie je, aby sa rodina konečne zišla. „Vianoce sú neraz jediné chvíle za celý rok, ktoré si rodičia dokážu uchmatnúť pre seba a deti. Počas Vianoc chceme všetko

dohnať. A vlastne: treba to dohnať!“ Sadnúť si, mať na seba čas, porozprávať sa, pohrať sa s deťmi, upokojiť sa, stíšiť. Sú to chvíle zreteľne iné než každodenný život a kolotoč. Možno práve v tom spočíva poslanstvo novodobých Vianoc.

DRAHÉ DARČEKY

Vianoce sú dnes podstatne materiálnejšie. Deti vedia, že dostanú čosi nezvyčajné. „Očakávajú peniaze, mobil, drahé veci. Zbytočne sa nad tým budeme rozčuľovať. Berme to ako fakt,“ nabáda psychologička. Ak sa rodina dohodne na jednom, hoci drahšom darčeku pre dieťa, možno mu splní tajný sen a vyhne sa situácii, keď sú pod stromčekom haldy balíčkov, ktoré si dieťa už ani nevšima.“ Stáva sa, že unavený človečik niektorý darček vôbec nerozbalí. Alebo ho rozbalí, no nezaujme ho a starí rodičia či iní príbuzní sú sklamaní. „Deti sú

Foto: ANCHVY A. L.

Vôňa rodiny

Alexandra Lichvárová, mama dvoch dcér, dvanásťročnej Sofie a sedemročnej Lucie, pracuje v pozícii senior manažér v personálno-poradenskej agentúre

Nikdy ma neoslovovali sviatky mimo domova. Určite nijaká cudzina a už vôbec nie exotika. Podľa školy mojej mamy u nás na Štedrý večer nechýba kapustnica, kapor a zemiakový šalát. Ani tradičné jablčko

a vianočné oblátky s medom a cesnakom. Naše deti ich milujú. Väčšinou to dopadne tak, že dcéry začnú s oblátkami a pri nich aj skončia. Vôbec nedojedia. Žiaria im očká a ponáhľajú sa k stromčeku. Doposiaľ u nás nosil darčeky Ježiško. Zazvonil pri dverách alebo prišiel cez komín a všetko poukladal pod stromček, kým sme sa prezliekali do sviatočných šiat. Vlni staršia dcérka prezradila mladšej

pravdu. Len dúfam, že sa nám tak na rôčik-dva ešte podarilo urobiť kompromis. Vysvetlili sme jej, že na svete je veľa detí, ktoré rodičov nemajú a tie dostávajú balíčky od Ježiška. Ostatným ich dávajú rodičia, aby Ježiškovi pomohli. List Ježiškovi je aj tak veľmi dôležitý. Vždy je to dlhý a veľmi neskromný zoznam. Od najtajnejších túžob až po veci, ktoré by som pomenovala slovami: čo by sme tam ešte napísali, keď to

môžeme dostať. S manželom sme sa však dohodli: Dávame im niečo praktické, niečo na hranie a niečo na čítanie.

Od detstva som Vianoce milovala. Boli to chvíle, ktoré sme trávili s rodičmi i celou rodinou. Konečne sme sa zišli, našli si na seba čas. Bolo to nádherné. Najkrajšie chvíle v celom roku. Také Vianoce chcem zachovať pre svoje deti - voňavé nielen škoricom, ale hlavne rodinou.

„Je to určite darček, ktorý som chcela?“ pochybuje malá Lucia a pre istotu ešte raz hľadá pod stromčekom. Staršia Sofia sa teší z každej maličkosti.

zahádzané hračkami. Dostávajú ich ako bolesť za čas, ktorý s nimi netrávime.“

NEKAZTE SI VIANOCE

Vianočné zvyky sú stereotypné. „Napriek tomu je to kúzlo, na ktoré deti po celý rok čakajú. Exotické Vianoce sú síce vecou prestíže, ale deti ich často ťažko znášajú. Majú pocit, že prišli o čosi podstatné. Platí to o všetkom, čo je výstrednejšie než tradície, ktoré prežíva väčšina spolužiakov a kamarátov,“ upozorňuje odborníčka na detskú dušu. Rovnako ťažko nesú nezhody pri štedrovečernom stole. „Najmenší zvyknú niečo rozbiť alebo vyliat. Nerobte drámu, nekričte pre zašpinené oblečenie. Vianoce znamenajú oveľa viac.“ Tradície si každá rodina tvorí po svojom. Na Slovensku sú už deti, ktorým darčeky nosí Santa Claus. A objavujú sa rodiny, v ktorých deti pred Vianocami uvoľňujú v izbičke miesto novým hračkám. Tie staršie spolu s rodičmi vyradia a pred sviatkami podarujú deťom, ktoré dostali v živote podstatne menej. „Veľmi, veľmi opatrne,“ varuje Elena Beutelhauserová, „špeciálne škôlkari sa ťažko lúčia so svojimi vecami. Majú problém zrieknuť sa polámanej hračky, nieto ešte funkčnej. Je to pekná myšlienka, no odporúčam rodičom, aby

nenútili deti darovať to, čo im skutočne prirástlo k srdiečku.“

A AKO JE TO S JEŽIŠKOM?

Keď raz dieťa vysloví tú otázku, nemá zmysel zapierať. Najlepšie je, keď ilúziu o lietajúcom Ježiškovi zrušia rodičia, nie kamaráti s úšľabkom na tvári. „Myslím, že s nástupom do školy to pomaly treba vysvetliť. No pamätám si chlapčeka, ktorý ešte v šiestej triede odmietal uveriť, že darčeky kupujú rodičia. Je to veľmi individuálne.“ Môže sa stať, že poznanie dieťa zraní. Možno si poplače. Ale už o pár dní sa začne tešiť, že aj ono môže chystať svojim blízkym drobné pozornosti. „Dieťa žije vo svete rozprávok, tajomna a kúzelná. Vianoce sú jediný zázrak, ktorému môže naozaj veriť. Nebojte sa opatrne priznať pravdu. Keď ju stráví, samo sa s vami začne hrať hru na Ježiška a darčeky,“ potvrdzuje psychologička. Ako dodáva, vianočné zvyky deti veľmi obohacujú. Navyše ony ich ponese ďalej a odovzdajú novej generácii. My, dospelí, sa zasa počas Vianoc do vlastných detských rokov na chvíľu vraciame: „Vďaka vianočným tradíciám ľahšie identifikujeme svoj život.“ ■

Ivana PAULÍKOVÁ